

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

УДК: 636.7.09:613.2.099:615.099

ДЖМІЛЬ Н.О., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **ХАРЧЕНКО А.В.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ХАРЧОВИХ ОТРУЄНЬ У СОБАК

Харчові отруєння у собак є поширеною проблемою, яка може призвести до серйозних ускладнень, якщо не вжити своєчасних заходів. Правильна діагностика, оперативне лікування та належна профілактика є основними факторами для збереження здоров'я та життя тварини.

Ключові слова: отруєння, собаки, клінічні ознаки, лікування.

Останні роки лікарі ветеринарної медицини України почали приділяти увагу та надавати допомогу дрібним домашнім тваринам: собакам, котам, гризунам та іншим екзотичним тваринам. Однією з проблем ветеринарної терапії є харчові отруєння у собак. Харчові отруєння у собак є поширеною проблемою, яка становить серйозну загрозу для здоров'я тварин і може призвести до значних ускладнень і навіть до летальних випадків. Вони можуть виникати внаслідок вживання зіпсованої їжі, продуктів, що містять токсини або хімічних речовин, які є небезпечними для організму собак. Через складність патогенезу та різноманіття можливих збудників, своєчасна діагностика і правильне лікування є критичними для успішного подолання таких станів.

Метою роботи було проаналізувати які є методи діагностики, лікування та профілактики харчових отруєнь у собак в умовах клініки.

Отруєнням називають захворювання, зумовлені надходженням в організм токсичних речовин: отрутохімікатів, токсичних відходів промислових виробництв, кормів, що мають токсичну дію. Корми стають отруйними при неправильному їх зберіганні, наявності у них домішок отруйних рослин або внаслідок потрапляння в корми токсичних речовин із зовнішнього середовища [1].

Харчове отруєння у собак зазвичай випадковий процес, передбачити це неможливо тому лікар ветеринарної медицини може аналізувати клінічні ознаки, та результати лабораторних і інструментальних досліджень. До найпоширеніших симптомів відносять: слабкість, гіперсаливацію, блювоту, прискорене поверхневе дихання, судоми, діарея, тремор, зміни в загальному стані тварини (пригнічення або збудження) [2].

Лабораторні дослідження включають специфічне кількісне та якісне визначення токсичних речовин у біологічних середовищах організму та неспецифічні біохімічні дослідження для діагностики тяжкості токсичного впливу на функції печінки, нирок та інших органів і систем організму, тонкошарову рідинну хроматографію, атомно-абсорбційну спектрофотометрію, газову хроматографію та ін. [3] Даний вид дослідження не має широкого розповсюдження особливо у віддалених районах, оскільки їх можуть проводити лише в спеціалізованих лабораторіях.

На базі ветеринарної клініки було проведено та проаналізовано лікування собак, що поступили з ознаками отруєння. За результатами візитів до клініки було систематизовано основні причини отруєнь.

На першому місці за кількістю звернень в клініку були харчові токсикоінфекції, а саме вживання недоброякісних продуктів з подальшим ураженням шлунково-кишкового тракту і втягуванням внутрішніх органів, зокрема дистрофічні зміни в нирках, серці, печінці. Основними симптомами за даного типу отруєнь були: діарея, блювота, пригнічення загального стану. За результатами інструментального та лабораторного обстежень встановлювали зміни в кишечнику: підвищена перистальтика, розширення, підвищення ехогенності стінки за результатами УЗД. Лабораторні дослідження характеризувалися

зростанням гематокритної величини, рівня гемоглобіну, еритроцитів, на початковому етапі хвороби лейкопенії а в подальшому лейкоцитозу із зрушенням ядра в ліво та моноцитозом.

В більшості випадків необхідно надавати допомогу, тому терапія проводиться емпірично. Попередньо матеріал (випорожнення) надсилають в лабораторію. Часто результати були позитивними *Salmonella* spp. *Campylobacter* spp, ентероінвазивні штами *E. Coli*, клостридіальні токсини, кампілобактерії. Диференційний діагноз проводили щодо паразитарних та вірусних захворювань.

Комплексне лікування на початкових етапах дозволяло повністю одужати. Основні препарати для лікування харчових токсикоінфекцій полягали в застосуванні антибіотиків фторхінолонового ряду, нітрофуранів, метронідазолу. Додаткова терапія направлена на корекцію водно-сольового обміну, детоксикації, симптоматичне лікування. Довготривала відсутність лікування за клостридійної кишкової інфекції призводила до глибоких дистрофічних змін у печінці та нирках (Рис.1).

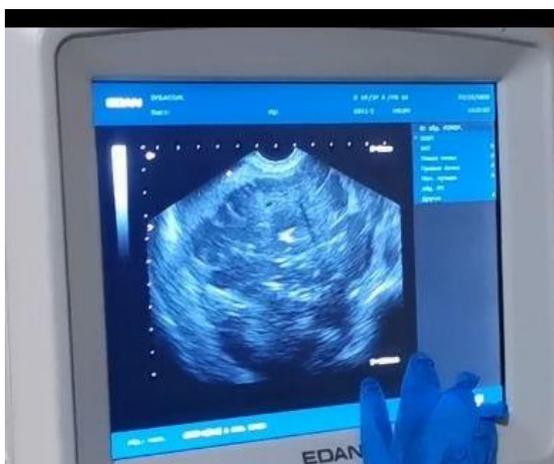

Рис. 1. Некроз печінки за клостридійної інфекції.

Іншою за частотою причиною звернення в клініку були отруєння лікарськими препаратами при (самолікуванні), азидин, антибіотики, кортикостероїди, нестероїдні протизапальні засоби. В даних випадках проводилась симптоматична, загальнодетоксикуюча терапія, оскільки специфічних антидотів не існує. Найбільшу небезпеку для життя тварин являє передозування азидину, причому виявлено кореляційний зв'язок тяжкості перебігу із кількістю перевищеної дози. Часто випадки передозування завершувалися летально.

Досить значний відсоток випадків отруєнь припадав на отруєння ізоніазидом, особливо у безпритульних тварин та тих що вигулюють без нагляду власника. Своєчасність введення антидоту були вирішальними щодо збереження життя та здоров'я. Майже така ж кількість звернень була з приводу отруєння зоокумаринами. Поодинокі випадки отруєння шоколадом та метальдегідом.

Заходи лікування складаються з двох етапів: надання першої допомоги та подальше лікування. Перша допомога має бути спрямована на запобігання надходженню отруйних речовин в організм та зменшення концентрації тих, що надійшли. Лікувальна допомога спрямована на припинення подальшого всмоктування токсичних речовин, які потрапили в організм тварин, та усунення загрозливих для життя тварин симптомів [4, 5].

Отже, своєчасне розпізнавання клінічних ознак і швидке призначення відповідної терапії може значно покращити прогноз випадків харчового отруєння. Власники непоінформовані про небезпеку, яку певні харчові продукти можуть становити для здоров'я собак і котів. Тому важливо підвищити знання власників домашніх тварин щодо кормів, які не можна давати собакам і котам і які слід зберігати в недоступних для них місцях. Також

дуже важливо унеможливити поїдання корму який неналежно зберігався і зіпсувався під впливом факторів навколишнього середовища. Особливо це стосується м'ясної продукції.

В умовах клініки лікар як правило може розраховувати на анамнестичні дані зібрані від власника, проведення комплексної терапії, емпіричної терапії. Постановка остаточного діагнозу може зайняти тривалий час. Тому діяти необхідно швидко застосовуючи всі загальноприйняті правила при отруєннях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. McKenzie RA. Poisoning of companion animals by garden and house plants in Queensland: a veterinary practice survey. Aust Vet J (2007) 85:467–8. 10.1111/j.1751-0813.2007.00222.x
2. Caloni F, Berny P, Croubels S, Sachana M, Guitart R. Epidemiology of animal poisonings in Europe. 2nd ed In: Gupta RC, editor. Veterinary Toxicology: Basic and Clinical Principles. San Diego, CA: Elsevier Inc. (2012). p. 88–97.
3. Mahdi A, Van der Merwe D. Dog and cat exposures to hazardous substances reported to the Kansas State Veterinary Diagnostic Laboratory: 2009–2012. J Med Toxicol (2013) 9:207–11. 10.1007/s13181-013-0289-8
4. Gwaltney-Brant S. Chocolate intoxication. Vet Med (2001) 96:108–11.
5. Campbell A. Grapes, raisins and sultanas, and other foods toxic to dogs. UK Vet (2007) 12:1–3. 10.1111/j.2044-3862.2007.tb00121.x

УДК: 636.8.09:616.35:619

БАЮРА М.Є., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК А.Ю.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КЛІНІКО-ЛАБОРАТОРИЙНИЙ СКРИНІНГ ЗА ЖИРОВОЇ ГЕПАТОДИСТРОФІЇ КОТІВ

У тезах зазначено, що скринінг клінічних, ультразвукових та гематологічних змін у 55 котів виявив високу поширеність пригнічення загального стану, зниження апетиту та блідості слизових оболонок. Ультрасонографічно часто спостерігалися зміни печінки, а саме гепатомегалія та підвищення ехогенності паренхіми. Гематологічні дослідження показали зниження вмісту гемоглобіну, лейкоцитоз з нейтрофілією, а також значні порушення ліпідного обміну, зокрема зміни вмісту холестерину та тригліцеридів, що вказує на можливий розвиток гепатодистрофії.

Ключові слова: коти, клінічні симптоми, ультразвукове дослідження, гепатомегалія, печінка, ехогенність, жовчний міхур, гемоглобін, лейкоцитоз, нейтрофілія, ліпідний обмін, холестерин, тригліцериди, ліпопротеїни (ЛПВЩ, ЛПНЩ, ЛПДНЩ), гепатодистрофія.

Жировий гепатоз, також відомий як ліпідоз печінки, є поширеним і потенційно небезпечним захворюванням печінки у котів [1]. Воно характеризується надмірним накопиченням тригліцеридів (жирів) у гепатоцитах (клітинах печінки), що призводить до порушення її функцій. За відсутності своєчасного лікування жировий гепатоз може прогресувати до печінкової недостатності та смерті тварини.

Етіологія та патогенез. В основі розвитку жирового гепатозу лежить дисбаланс між надходженням жирів до печінки та їх виведенням або метаболізмом. Ключову роль у патогенезі відіграє тривале голодування або різке зниження апетиту, що призводить до мобілізації великої кількості жирових запасів з периферичних тканин. Вільні жирні кислоти транспортуються до печінки, де вони етерифікуються до тригліцеридів [2].

В організмі клінічно здорових тварин тригліцериди в клітинах печінки включаються до складу ліпопротеїнів дуже низької щільності (ЛПДНЩ) і виводяться в кров. Однак у котів, особливо за голодування, цей процес порушується. Зниження синтезу білків-аполіпопротеїнів, необхідних для формування ЛПДНЩ, призводить до накопичення тригліцеридів у гепатоцитах [3, 4].

Окрім голодування, до факторів ризику розвитку жирового гепатозу належать: